

UNITÁRIUS ÉLET

XLVIII. évfolyam 10. szám

1994. október

In memoriam dr. Ferencz József

1988 őszén lakásomon levelet kaptam dr. Ferencz József püspök úrtól. A borítékban önéletrajza és két darab fénykép volt. Döbbenet hívtam fel telefonon, és tudakoltam a küldemény okát. „Én most nyugalomba vonulok Ilona, szükséged lesz erre, amikor az Unitárius Életben megemlékezel rólam!” – volt a válasz.

Kötelességtudó, precíz ember volt, aki mindig, mindenre gondolt. El akartam és el is felejtettem ezt a kérését, íróasztalfiókomba zárva az írást. Józsi bácsi átköltözött abba az ismeretlen, megfoghatatlan, láthatatlan dimenzióba. És ahogy ő megjósolta, valóban én írom meg a nekrológját.

Ez év augusztus végén töltötte be életének 86. esztendejét, s nem sokkal ezután, szeptember 20-án visszaadta nemes és csodás lelkét Teremtőjének.

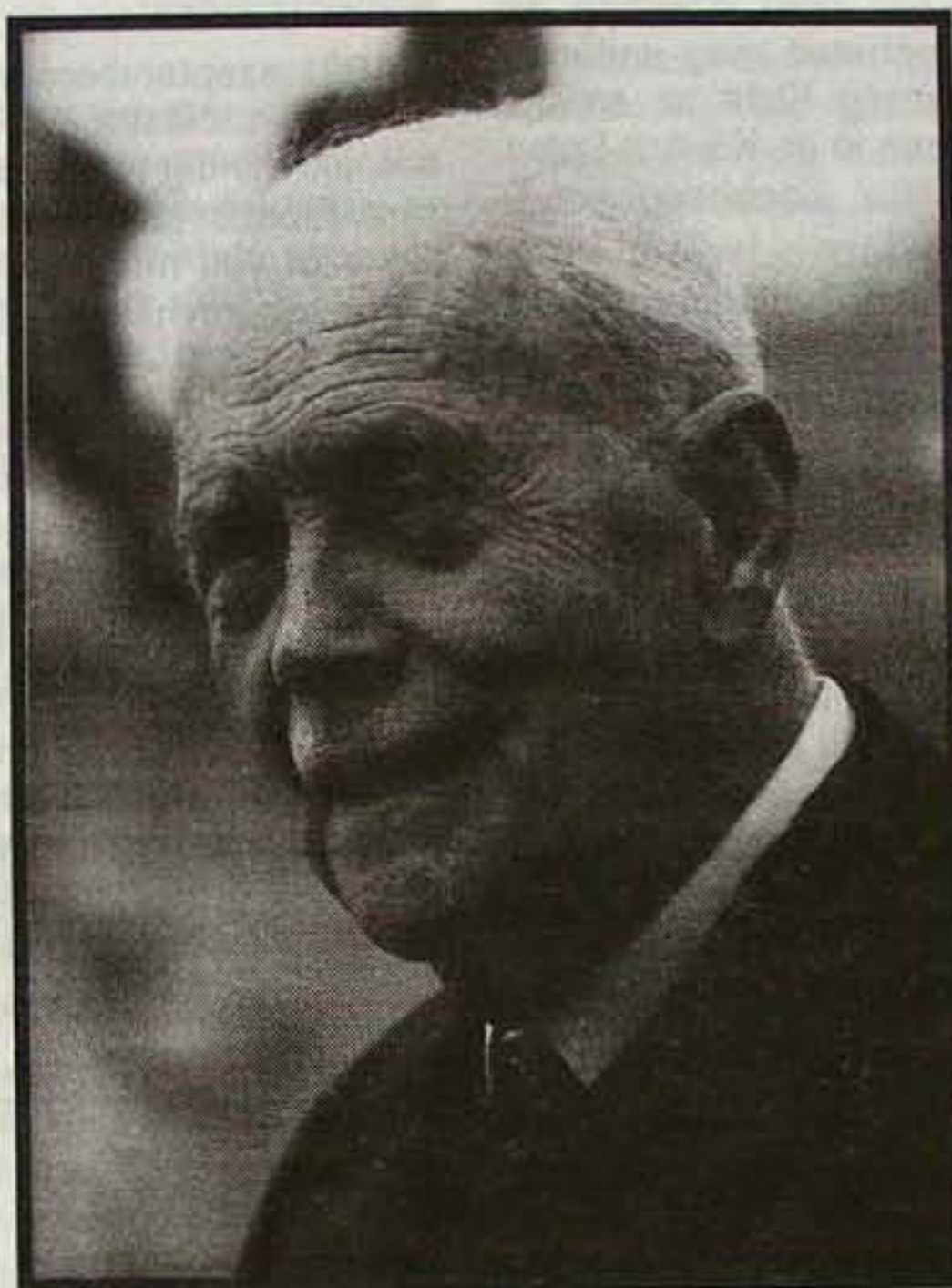
1908. aug. 30-án született Dicsőszentmártonban. Édesapja dr. Ferencz Ákos megyei tisztifőgyógyész volt, édesanyja Serényi Vilma. Nagyapja Ferencz József unitárius püspök, aki hosszú évtizedeken keresztül vezette egyházunkat, gazdagította szellemeinkben és lelki-ekben egyaránt. Ma már elmondhatjuk, hogy elhunyt nyugalmazott Főpásztorunk méltó utódja volt, nagyapja nyomdokaiba lépett.

Elemi iskolai tanulmányait a dicsőszentmártoni állami iskolában végezte. Édesapja korán elhunyt, így bekerült Kolozsvárra a nagyszülői házba, középiskolai tanulmányait a kolozsvári Brassában végezte, 1926-ban érettségizett.

Felsőfokú tanulmányait 1926 őszén kezdi meg a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián, és a helyi tudományegyetem bölcsészeti karán. 1928–29-es tanévre, egyháza révén ösztöndíjasként, a bécsi magyar Collegium Hungaricum tagja, és a bécsi bölcsészeti és teológiai fakultáson hallgat előadásokat. Az 1929–30-as akadémiai év első felét a marburgi protestáns egyetemen hallgatja, itt készíti el teológiai szakdolgozatait is.

Az 1930–31-es akadémiai évben részben Párizsban, részben Genfben tanul teológiát.

1931. szept. 1-én dr. Boros György kolozsvári püspök küldi egy évre Budapestre, hogy helyettesítse a Manchesterben tanuló Pethő István hitoktató lelkészt. Az év letelte után dr. Csiki Gábor mellett helyettes lelkész lesz, a második budapesti, Högyes Endre utcai templomban.

1934–35-ben az angliai Oxford unitárius teológiáján folytat egyháztörténelmi tanulmányokat, R. Holt professzor mellett. Közben igen sok angliai gyülekezetben szolgált.

1937. január 1. óta központi missziói lelkész volt, és Józán Miklós püspöki vikárius mellett előadó-titkár.

1937-ben megnősül, egy neves unitárius földbirtokos leányát jegyzi el Kaáli Nagy Magda személyében. Házasságukat a Mindenható 1940-ben egy leánygyermekkel áldja meg. Emese lett édesapja szemefénye. Józsi bácsi, aki egy visszafogott úriember volt, talán egyedül leányáról tudott oly lelkesen beszélni.

1941-ben megpályázza a kolozsvári egyházi központban megüresedett egyházi titkári állást, de mást választanak meg.

1944 nyarán Kolozsvárt egyháztörténelem egy egyházjog szaktantárgyakból teológiai taná-

ri vizsgát tesz. 1944 őszén az ostromot családjával együtt Budán élték át.

1945 után igen sok unitárius lelkész gyűlt össze Budapesten. Világi vezetőként szolgált tovább egyházát, mérhetetlen hittel, szorgalommal, reménységgel és szeretettel.

1945 novemberében a Kivándorlási Iroda igazgatója lesz, majd a Magyarok Világszövetsége titkára és 1952-ben a Pénzügyi Központ munkatársa. Unitárius titkárnőt választ maga mellé, Nadler Alice személyében, akivel több nyáron át nyaraltatták az unitárius gyermekeket Magyarországon. Mikor fiatal lelkészként a püspök úr mellé kerültem, Alizka néni volt ismét a titkárnő. Hosszú éveken keresztül együtt dolgoztunk hárman egy irodában. Aliz nénit együtt kísértük el utolsó földi útjára Győrben pár évvel ezelőtt.

A világi pályán eltöltött, mintegy 12 év alatt sem szakítja meg egyházával a kapcsolatot, és előbb mint egyházi titkár, majd 1945–57. között budapesti gondnok, 1957–71. mint főgondnok szolgálja szeretett egyházát.

1969-ben a chicagói Meadville/Lombard unitárius teológia vendégprofesszora, itt avatják teológiai doktorrá.

1970 decemberében váratlanul fiatalon elhunyt R. Filep Imre, püspöki helynök. A lelkészi kar és a világiak javaslatára a megüresedett püspöki székbe dr. Ferencz Józsefet választják meg, a Magyarországi Unitárius Egyház főpásztorának. 1971 októberében szentelik püspökké, s ettől

kezdve 17 esztendőn át vezeti egyházát a jézusi úton, mérhetetlen intelligenciával, diplomáciai érzéssel, európai kulturáltsággal és erdélyi elkötelezettséggel. Az ő érdeme, hogy az egyház világi elnökének sikerül megnyernie ifj. Bartók Bélát, akivel közösen, jó megértésben, összhangban képviselik az egyházat itthon és külföldön egyaránt.

1972-től 1993-ig elnökségi tagja volt az IARF-nek, az Unitárius Világszövetségnek. Angol, német és francia nyelven tökéletesen beszélt, élvezet volt hallgatni, amint külföldi konferenciákon különböző nyelveken válaszolt egy-egy előadása után elhangzó kérdésekre. Számítalan egyházi szolgálatot végzett Erdélyben, itthon, Európában, Amerikában és Japánban.

1971-től kezdődően 1989-ig egyházi lapunk, az Unitárius Élet felelős szerkesztője volt. A lapot egyházi krónikából egy érdekes teológiai, társadalmi folyóirattá növelte, számítalan hazai és külföldi előfizetőt, támogatót szerevezve a kiadványok.

Püspöksége alatt fellendült az egyház szellemi élete, kiadványsorozatát indított útjára, amely nemcsak a hazai, de erdélyi testvéreinknek is szólt, hiszen pont ezekben az években politikai okok miatt alig jelenhetett meg unitárius kiadvány Kolozsvárott. Régi jó barátság fűzte az erdélyi egyház vezetőihez, köztük is különösen jó dr. Kovács Lajos püspök úrhoz, akinek főpásztori, politikai, kisebbségi gondjaiban Ferencz József mindig osztozott.

1975-ben találkoztunk először, amikor teológiára jelentkeztem. Nagyszüleim, akik régóta jól ismerték, vittek el hozzá. Félve léptem elé. Magas, szikár, kissé hajlott hátú, mérhetetlen tiszteletet parancsoló úr volt, de tartózkodó természetű mögött egy melegszívű ember lakozott, aki első sorban önmagától várt el sokat, és csakúgy másoktól.

Életének legfőbb célja volt, hogy átmentse egyházát a nehéz időkben és felvirágoztassa. Számítalan vidéki és pesti templomot tataroztatott, gyűjtést indított itthon és külföldön egyaránt. Gondoskodott a megürült lelkészi állások betöltéséről, erdélyi szolgatársak meghívásával. Mindig a megbékélést szolgálta az egyházon belül. Nyitott, liberális egyházfő volt, aki nem ijedt meg a merész gondolatoktól. Képviselte a nők egyenjogúságát az egyházban is, kiállt az ifjúság ügye mellett. 1983-ban kezdtem el szervezni előbb

Budapesten, majd vidéken is egy unitárius ifjúsági szervezet megalakulását. Mivel abban az időben ez nemkívánatos dolognak számított, némi problémám akadt a hatóságokkal, ő mint egyházfő megvédte a fiatalokat; ha ő nem adja nevét hozzá, leállították volna az én ténykedésemet. De ugyanígy járt el, amikor szintén a 80-as években politikai okok miatt vegzálták Felhős Szabolcs atyánkfiát is vidéken, személyesen járt közben, hogy ismét állást kaphasson.

Meglepődve fogadtuk a hírt 1988 tavaszán, amikor bejelentette, hogy mivel abban az évben tölti be 80. életévét, nyugalomba vonul. Sokan megpróbáltuk lebeszélni, kérleltük, hogy az egyház érdeke is azt kíváná, hogy maradjon, de ő hajthatatlan volt. Akkor nem értettem, miért döntött így, ma úgy érzem, bátorság és lelki nemesség volt ez a tett. De nem maradt el az egyházi közéletből, ott volt, bár mikor szükség volt rá, tovább szolgált szószéken és gondolataiban egyaránt.

Igen nagy társegyházi tiszteletnek örvendett, neve volt a történelmi egyházak körében, nagy gonddal ápolta ezeket a kapcsolatokat.

1991 szeptemberében elveszítette élete párját, Mókust, ahogy ő szólította. 54 évi házasság után temette el hitvesét, aki mindig társa volt egyházi és társadalmi téren egyaránt. Először akkor vettem észre rajta, hogy megöregedett. Sokszor volt magányos, pedig leánya, unokái, hívei megpróbálták enyhíteni a fájdalmat.

A Gondviselő jóvoltából akadt valaki, aki életének utolsó pár évében ismét társa volt. Aggódása, szeretete, ápolása megszépítette a nehéz befejezést. Anna asszonnyal meghitt, bensőséges kapcsolatban osztozkodtak kulturáltságban és lelkieken egyaránt.

A Mindenható Isten adjon vigasztalást családjának, hozzátartozóinak, híveinek, azoknak, akiknek leginkább fáj az ő elmenetele.

Nagyon sokat köszönhetek Neked, Józsi bácsi! Egy dolog azonban nagyon fáj, hogy most eljött a pillanat, hogy megírjam a nekrológodat. „Légy hű mindhalálig, és Néked adom az életnek koronáját!”

Orbókné Szent-Iványi Ilona

A Reformáció napja

Október 31-e, a hónap utolsó napja, piros betűs ünnep Unitárius Falinaptárunkban. Úgy érzem ítéletet mondanék magunkról, ha szó nélkül mennénk el e jeles nap mellett. Mivel minden évben adott a visszatérő alkalom lehetőségében felújítani, feleleveníteni mindazt, hogy mit is jelent számunkra ez a nap, röviden tegyük meg ezt újból ez alkalommal.

Jelenti elsősorban azt, hogy milyen fontossága, jelentősége volt ezelőtt 450–430 évvel annak, hogy reformátorok hozzákezdtek a hitélet megújításához, megreformálásához.

A reformáció mindhárom fő ága hozott újat, eredetit, maradandót tanításában, tevékenységében: a lutheri, a kálvini és a dávidferenci egyaránt. A reformáció az európai fejlődés egy igen fontos szakasza. Színes, mozgalmas korszak ez, mely nem volt mentes ellentmondásoktól, sem pedig külső és belső háborúktól. A negyedik századtól államvallássá lett kereszténység, illetve az időközben mind jobban megerősödő római katolikus egyház a kezdetől egészen a XV. századig sokszor vétett a tü-

relem és a lelkiismereti szabadság ellen. Ez volt a legfőbb kiváltó oka annak, hogy a XV. század első évtizedeiben elérkezett az idő a reformáció időszakának kezdetéhez. Természetesen ehhez járultak hozzá még az évszázadok rendjén fokozatosan felhalmozódó visszaélések, illetve a fokozatosan felhalmozódó ellenségeskedések, melyek a reformáció alapjait teremtették meg.

A reformátorok munkájának volt egy közös vonása: ők nem akartak új egyházat létrehozni; mivel kritikájuk túlmutatott azon, amit a római katolikus egyház elfogadhatott, ez mégis megtörtént. Ezért elengedhetetlenné vált az, hogy létre ne jöjjenek a különböző felfogások követőiből különböző felekezetek. „Nem a római egyház a hit szabálya, hanem a hitnek kell a római egyház és minden egyház szabályának lennie”, mondta Luther, a nagy reformátor.

Minden reformátori fellépésben, tevékenységben benne volt az, hogy a torzításoktól megtisztított igaz és tiszta hitet állítsák helyre. Azaz: ahogy az unitárius reformáció vezér-

alakja fogalmazta meg: a tiszta jézusi kereszténységet állítsák vissza. Ezek a törekvések az egyház reformját kívánták, illetve saját tanait nyilvánították helyesnek a pápai tekintéllyel szemben, aminek az lett a következménye, hogy minden nagy reformátor egyénisége létrehozta az általa elképzelt jó, igaz, ideálisnak vélt reform egyházat, annak ellenére, hogy nem ez volt törekvésüknek fő tárgya, amint azt a fentiekben is említettük.

Ez természetes következménye volt munkájuk eredményének, attól a pillanattól, hogy dogmatikai kérdésekben szembe helyezkedtek a katolikus egyházzal. A protestáns reformáció így lett hitelvi jellegű, aminek természetes folyománya a vallásos magatartásformák különbözősége.

Nos, ezt üdvözöljük és köszöntjük október 31-én minden reformáció emlékünnepe, legyen szó akár lutheri azaz evangélikus, kálvini azaz református, dávidferenci azaz unitárius egyházakról.

K. J.

HITÜNKRŐL

XI. rész

A vallásgyakorlat kellékei

Vallásgyakorlati kellékeink felvonultatása egy villanásnyi összehasonlítással kezdődhet el. Oka az, hogy a hívek tömegei főként ezekben érzékelik a felekezetek közötti különbségeket. Többnyire a szertartások kellékei ezek, de a vallásgyakorlat más területeinek is vannak kellékei. Ezek is látványosan különböznek felekezetről felekezetre. Elég bepillantunk egy zsinagógába, egy római vagy görög katolikus, egy evangélikus vagy unitárius templomba, a sokféleség azonnal szembetűnik.

A felsorolás egy utat is követ. Körútnak is mondhatnám, mert az első nyitja, az utolsó bezárja ezt a kört. E kör minden állomásának megvan a maga szerepe és jelentősége. Ha kezünkbe vesszük a Bibliát, Mózesről Dánielig, Káin és Ábel oltárától (1. Móz. 4:3.) Nehemiás lombsátor ünnepéig (Neh. 8:16.) a vallásgyakorlat, a szertartás kellékeinek tömördek sokaságával találkozunk.

Amit mi megfigyelünk, az az eszköztár gazdagságának nemcsak egy leltára, hanem fejlődésének csodálatosan ívelő vonala is. Az egyszerű áldozatbemutatástól a bűnbánati imádkozásig a vallásgyakorlati eszközök csodálatos nemesedése kíséri nyomon és szolgálja hűségesen a vallás eszmevilágának útját. A vallás eszmevilágát a szertartás és annak kellékei teszik láthatóvá. Ezért annyira izgalmas a téma, hogy könyvtárak halmozódtak fel belőle, templomok, múzeumok sokasága töltötte be a világot, művészeteket foglalkoztatott, kereskedelmet működtetett a kegytárgyak sokfélesége.

Ha csak egy kicsit is el akarnánk mélyedni a témában, több kötetet lehetne írni az áttekintéséből, vagy egy végeláthatatlan cikksorozatot. Ettől sajnos, el kell tekintenünk, hogy mindeneke-lőtt lapunk olvasóinak szolgáljuk közelebbi érdeklődését és ismeretgazdagodását, praktikusabb megvilágításban.

Anélkül, hogy a héber hitélet egyetlen kellékét is megvilágítanánk, – amikről annyi részletességgel rendelkezik Mózes, – át kell vezetnünk olvasóinkat az Újszövetség vallásgyakorlatának kelléktárába, mert a mi hitéletünk ma ebből táplálkozik.

Jóllehet Jézus vallásgyakorlata ószövetségi keletű, azt eszközeiben is megújítja a maga szükségletei és kívánalmi szerint. Elsőnek hadd említsük meg a Bibliát, amit Jézus 12 éves korára tökéletesen ismert, és tudását be is mutatta a templomban. A Biblia új fejezetének, az Evangéliumnak éppen ez a tökéletesség képezte az alapját. Az Ószövetség vallásgyakorlatában tehát a tökéletességtől elmaradó, és a fejlődés elől elzárkózó bibliaismeretet kell látnunk, amivel szemben Jézus fel mert és fel tudott mutatni egy jobbat. Olyant, ami világhódításra képes, mert világgá tudta hordani a Biblia üzenetét.

Ennek természetesen megkülönböztető jegyei is keletkeztek, és ezek Jézus életének eszközi tartozékai közül kerültek ki, mert Jézus egész élete maga volt a legmagasabb tökélyre emelt vallásgyakorlat. A mi vallásgyakorlatunk pedig Jézus életének megismétlése ill. megelevenítése kíván lenni minden vonatkozásában.

Az unitárius vallásgyakorlati eszköztár egy kör zárópontja. A kör mindenik pontja áll és él, betölt egy szerepet, képvisel egy jelentőséget. Meg kell említenünk, hogy a mai katolikus vallásgyakorlat pompázatos eszköztára a felülmúlhatatlanságig teljesíti szerepét, segít életben tartani Jézus emlékét. A reformáció azonban úgy találta, hogy az eszköz a figyelmet túlzottan kimerítette, ami miatt szem elől lehetett téveszteni a célt. Az ekének nem művészmunkának kell lennie, hanem jónak a szántáshoz, hogy aki szarvára veti a kezét, ne az ekét nézze, hanem az Isten országát, melynek földjét szántani akarja.

Ezért Luther Márton csak egy oltárt és egy keresztet hagyott meg a templomban. Kálvin János még ezeket is mellőzte. Dávid Ferenc pedig rámutatott, hogy a megmaradó eszköztár célja szolgál

gálni Isten jelenlétét a szeretet gyakorlatában. A vallásgyakorlat minden eszköze szerintünk csak annyit ér, amennyivel mélyebbre visz és magasabbra emel bennünket Isten szeretetébe.

A következőkben Jézus életútjának, mint az isteni szeretet megvalósulásának állomásain szeretném megkeresni azokat a tárgyakat, melyek alapul szolgálnak hitéletünk tárgyi kellékeinek. Itt tudnunk kell, hogy tárgynak, eszköznek tekintjük nemcsak az anyagi, hanem a szellemi tárgyakat is, azokat amik a lelkünkben léteznek. És még egyet: azt, hogy Jézusnak nemcsak a történeti, hanem az evangéliumi életét is alapul vesszük. Nem felejthetjük el, hogy hitéletünk az Evangéliumból táplálkozik.

Gyermekkorunk és gyermekeink karácsonya tele van tárgyi kellékekkel. Ezeket másutt meg is formázzák. De a mi lelkünkben éppúgy jelen van a jászolbölcső és a betlehemi csillag, az isteni üzenetet hirdető trombita, az arany, a tömjén és a mirha, mint bármely más felekezet ünnepében. A reformáció előtti eredetű kereszténység Jézus életéből számosabb tárgyat kölcsönöz, mint mi, de nemrég még a mi népszokásaink között is ott élt a vessző, mellyel gyermekeink tették színessé az „aprószenek”-et.

Karácsony után a keresztelés következik, aminek másutt jeles ünnepnapja van. Ennek több kelléke közül emeljük ki a vizet, amit mi is használunk a kereszteléshez. Említsük meg a keresztelő poharat, mert legtöbb helyen az úrvacsorai kegytárgyak közé tartozó művészmunka.

Nálunk is jeles ünnepe van Jézus bevonulásának Jeruzsálembe. A karácsonykor is szereplő számár nem egyetlen a hitéletben szereplő állatok között. Virágvasárnapján a lelkünk tele van virággal, pálmaággal, az útra terített díszes felsőruhákkal. De tele van az utolsó vacsora terített asztalával, annak szent jegyeivel, a kenyérral és a borral. Nálunk is van kenyér és bor, de ezekkel nem az úrasztalának, hanem az úrvacsorázók lelkének kell telve lennie, mert az úrvacsora célja a lélek, aminek terített úrasztalává kell ott válnia.

Mi is megemlékezünk a Getsemáne-kerti fegyverekről és botokról, Jézus megkínzásának eszközeiről, mint a kilencágú ostorról, a töviskoronáról, a bíborpalástról, a nádpálcáról. Megemlékezünk Jézus keresztjéről éppen úgy, mint akik magukra vetik, vagy tornyaikra tűzik. Megemlékezünk Jézus sírjáról, minden tárgyi emlékével együtt, ami az Evangéliumban olvasható: a drága kenetről, a sírelzáró nehéz kőlapról, a halotti lepelről. Ezekről minden nagypénteken prédikálnak a papjaink.

Az Evangéliumi leírások csúcspontját képező feltámadás sokunkat gondolkozóba ejt. Az unitárius reformáció tartózkodik a természetes élettől eltérő „csodák” felvonultatásától. Hivatásának szerves részeként figyelmeztet arra, hogy a test is eszköz. – A hitéletnek is csak eszköze, lelki életünk felvonultatására szolgál. Semmiképpen se cél. Óvakodnunk is kell attól, hogy valami-képpen céljá legyen. A mi Jézusunk történeti és testi ember, de Isten Szent Lelkének hordozója, aki egy volt az Atyával.

Mi azzal léptük túl Kálvin reformációját, hogy a testi feltámadásnál a lelki feltámadást tekintjük fontosabbnak, amiben Jézus állandóan jelen van az életünkben. Meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt, hogy e legfőbb és legértékesebb eszközünk, a test, a Jézus testéhez hasonlóan maradéktalanul betöltse szerepét, és lelkünk miatta sohasé szenvedjen hiányt.

Eddigi felsorolásom elvonatkoztatott maradna hitéletünk realizációjától, ha vasárnapról vasárnapra, percről percre kezünkbe kerülő, lelkünkbe vetülő vallásgyakorlati eszközeinket át nem tekinteném. Legfőbb ezek között a templom és számos tartozéka. A templom úgy templom, ha tornya van, a torony úgy torony, ha van harangja. Ennek hangja még a zajos, rohanó életet is megérinti, és felfigyelésre készíti.

Tanításunk szerint a templom fő pontja az igehirdetés helye, a szószék, és az alatta álló úrasztala. A templompadok, a rajtuk helyet foglaló hívek mind ezek felé tekintenek. Az igehirdető istentiszteletbe nálunk a gyülekezet az énekével kapcsolódik be. Ennek fontos segédeszköze az orgona. Egy jó kántori szolgálat sokat tud tenni az igehirdetés elmélyítéséért, az istentiszteleti élmény kiteljesedéséért. Ezért fektetett a mi egyházunk kiemelt hangsúlyt az énekeskönyvre. Legjelesebb irodalomtanárunkra bízta a szerkesztését, aki az unitárius lélek minden zegét-zugát bejárta vele. A régi magyar egyházi énekektől kezdve a legnépszerűbb protestáns zsoltárokból, angol unitárius énekekből is válogatott. Zenéjét leghíresebb és legképzettebb kántorainktól rendelte. Így vált az unitárius énekeskönyv a Biblia mellett a második legfontosabb és szívünkhöz nőtt hitéleti kincsünké. Továbbreformálni csak még nagyobb szakértelemmel, és még több felelősségtudattal lehet.

Van még két nagyon fontos könyvünk. Egyik a káté, aminek különös fontosságát az adja, hogy hitvallásunk népszerű, tömör foglalata, a konfirmálóink tankönyve.

Másik, és nem jelentőségében utolsó az imakönyv. Unitárius ember nem szaporítja a szót, ha imádkozik. Inkább Isten válaszára figyel. Abból akar minél többet megérteni a lelkiismeretében. De van alkalom, amikor olyan súlyos kézzel érint az életünk, hogy imádságunkat nem tudjuk saját szavainkba önteni. Ilyenkor jóbarátunk az imakönyv, mely nyújt néhány fennkölt mondatot minden fontosabb alkalomra.

Az imakönyv is csak eszköz, mint minden más tárgya a vallásgyakorlatunknak. Mint amilyen eszköze volt Isten országának Jézus az emberek között, és amilyen a mi testünk is. Olyan becsben tartja, úgy is őrzi minden igaz unitárius az imakönyvét, mint imádságának istenadta testét.

Nyitrai Levente

Erdélyi mozgótábor

János Zsigmond szarkofágjának megkoszorúzása
Gyulafehérváron

Kedves Cserkészszülők!

Köszönöm Önöknek, hogy bizalmukkal megtiszteltek, és két hétre ránk bízták gyermekeiket (lányukat, fiúkat).

Úgy érzem, hogy több mint fél éves előkészítő munkám meghozta a gyümölcsét: sikerült több mint 40 magyarországi ifjú és gyermek számára az élményeiken keresztül olyan képet alkotni öseim földjéről, Erdélyről, mely remélhetőleg egész életükre meghatározó lett. A mozgótábor érdemi célkitűzése lényegében ez volt.

Tizenöt nap alatt Erdélyből többet megmutatni fizikai képtelenség lett volna – így is ki kellett hagynunk 1–2 helyet részben idő hiányában, részben a mostoha útviszonyok miatt.

Köszönöm a csapatok résztvevő vezetőinek – az időnként jelentkező véleményeltérések ellenére is – a mozgótábor vezetésében, a napi programok lebonyolításában kifejtett eredményes tevékenységüket.

Hálásan köszönöm

dr. Lőrincz Ernőnének (Ildikó néni) a magas színvonalú, fáradságot nem ismerő, mindenre kiterjedő lelkes idegenvezetést,

dr. Benczédi Lászlónénak (Judit néni) a pénzügyek felelősségteljes és lelkiismeretes intézését,

dr. Csérnyi Annának (Anna néni) a körültekintő, s egyben példamutatóan reális orvosi törődését gyermekeinkkel, egészségi állapotukkal,

Budapesti egyházközségünk 345. sz. János Zsigmond cserkészcsapata augusztusban ökümenikus ifjúsági mozgótábort szervezett a hegyvidéki 426. sz. Szenci Molnár Albert, és a farkasréti plébánia 436. sz. Fekete István cserkészcsapatainak bevonásával. Az alábbiakban közöljük a táborparancsnoknak a szülőkhöz írt levelét. A fiatalok élménybeszámolóját lapunk következő számában adjuk közre.

Simor Lászlónak (Laci bána) a GH-főnöki, beszerzői, szakácsi és gépkocsivezetői munkáját, s azt, hogy a gyerekek érdekében még „váltott gépkocsikkal” is, ismeretlen terepen is vállalta több száz kilométeren át az éjszakai vezérést,

Ponyeczky Vilmosnak („Vili”-nek), hogy olyan lelkiismeretesen és körültekintően vezette a buszt, s különösen, hogy magatartásával anynyira közel került a gyermekekhez.

Köszönöm a budapesti egyházközségünk lelkészének: Orbókné Szent-Iványi Ilonának, hogy közbenjárása lehetővé tette a szinte elképzelhetlent: hogy menet és jövet is 10–10 perc alatt átléptük a határt.

Külön is meg kell köszönnöm Kászoni József jelenleg budapesti, korábban homoródszentmártoni lelkészünknek, a „Dávid Ferenc Ifjúsági Ház” létrehozójának eredményes egyház- és faluépítő munkáját, s azt, hogy egy évvel ezelőtti ottjártamkor figyelmemet az akkor még berendezésre váró ifjúsági házra felhívta, és annak igénybevételét táborunk időtartamára biztosította.

Köszönöm a magyarországi és az erdélyi Unitárius Egyházaknak, hogy lehetővé tették a júniusi 4 napos erdélyi előkészítő utamat, s annak költségeit is fedezték.

Köszönöm elsősorban a gondolat felvetőjének: dr. Beke Ildikó egyházközségi gondnokasszonynak, fenntartó testületünk elnökének, hogy a Budapesti Unitárius Egyházközség az 5 napos homoródszentmártoni költségünket teljes egészében fedezte, az ökümené szellemében minden egyes résztvevő számára.

Köszönöm a Magyarországi Unitárius Egyház Püspöki Hivatala és a Budapesti Unitárius Egyházközség egyes munkatársainak, hogy a szervező munkában szinte naponként nyújtottak segítséget (levélírás, fax, telefon, pénzbeszedés, stb.).

Külön-külön levélben köszönöm meg a következő napokban mindazoknak, akik Magyarországon (egyházi, tár-

sadalmi vonalon: beszerzés, Nemzeti Bank engedély, a román nagykövét támogató levele, stb. témákban) és Erdélyben a mozgótábor megrendezési feltételeinek biztosításában, előkészítésében és a lebonyolításban önzetlenül segítségünkre voltak; utóbbiak (időrendi sorrendben) a Kolozsvár Belvárosi Unitárius Egyházközség lelkészétől (*Bálint Benczédi Ferenc*től) a dévai Ferences kolostor perjeljéig (*Böjthe Csabáig*) mintegy 25–30 megértő és együttérző lelkes magyar embernek.

Hogy ebben a mozgótáborban mennyi szív és lélek volt, arra néhány – egymástól merőben eltérő – esetet szeretnék megemlíteni:

1.) Utunk során elhelyeztük a kegyelet koszorúját illetve virágait

Szenczi Molnár Albert házsongárdi sírján,

Petőfi Sándor székelykeresztúri szobránál,

János Zsigmond szarkofágján a gyulafehérvári székesegyházban,

Márton Áron hamvainál, a gyulafehérvári székesegyház kriptájában, a dévai várban annál a cellánál, ahol *Dávid Ferenc* raboskodott és 1579-ben meghalt,

Aradon, a 13 vértanú tábornok emlékművénél.

2.) Felejthetetlen együttlétünk a kolozsvári „Brassai Sámuel” cserkészcsapattal, a várfalvai táborunkban, az Aranyos partja fölött, s ennek keretében *Varga Lilla* szavalata (*Reményik Sándor*: Templom és iskola).

3.) Homoródszentmártoni házigazdáink (*Magda és Hajni asszonyok*) spontán gondolata és megvalósítása: mind a 42 cserkészinget kimosták és kivasalták.

4.) A gyulafehérvári székesegyház kriptájában *Márton Áron* hamvai előtt emlékeztünk a 436. sz. Fekete István cserkészcsapat fenntartó testülete néhai elnökére: *Bíró Im-*

re plébános úrra, akit ebben az időpontban helyeztek örök nyugalomra a Farkasréti temetőben.

5.) Kiruly-menti táborunk második táborüzének hagyományos, felejthetetlen műsora és hangulata, *Sipos Emőke Villő* „Pókainé” (*Gyulai Pál*) és *Perjés Éva* „Kőműves Kelemenné” (*Kriza János*: „Vadrózsák” gyűjtéséből) előadásában.

6.) Táborunk második vasárnapján lehetővé vált, hogy ökumenikus istentiszteletre kerüljön sor *Daniel Ernő* székelyudvarhelyi r.k. plébános és *Rüsz Domokos* székelyudvarhelyi unitárius lelkész szolgálatával.

7.) *Tarnai Gergő* fiatal cserkésztestvérem szájából elhangzott a Békás-szorosban, a „pokol kapujában”, mellettem állva – nyilván a látvány lenyűgöző hatására, jóneveltségén túlmenően: – „Nagyon köszönöm Szabolcs bácsi, hogy el tetszett hozni!” Ez az egyetlen mondat elfeledtette velem mindazt, ami kellemetlen vagy bosszantó volt, s igaz öröömre szolgált.

S amivel kezdenem kellett volna: hálát kell adnom a Mindenhatónak, hogy életem 73. évében adott nekem még annyi lelki és fizikai erőt, hogy ezt a mozgótábor meg tudjam szervezni, és le tudjam vezetni – merem remélni, hogy az ifjúság örömeire és megelégedésére.

A kedves Szülőkre és gyermekeikre egyaránt Isten áldását kérem, s kívánom mind nekik a nevelésben, mind gyermekeiknek az engedelmisségben és cserkésztevékenységükben.

Jó munkát!

Budapest, 1994. szeptember 3.

(*Dr. Nyiredy Szabolcs*)

cs. tiszt, a 345. sz. *János Zsigmond*

cs. cs. és a volt erdélyi mozgótábor parancsnoka

A Magyarországi Unitárius Egyház csatlakozása

Nyilatkozat a Világkiállításról

A Magyarországi Ökumenikus Tanács tagegyházai a katolikus egyházhoz hasonlóan részt vállaltak az Expo 1996 rendezvényein önálló pavilon, valamint fővárosi, országos és helyi egyházi programok tervezésével. Az előkészítés bele kívánta vonni a programokba a szomszédos országok egyházait, és nemzetközi kapcsolataink révén az európai és tengerentúli egyházakat és egyházi világszervezeteket is, kapcsolódva a millicentenáriumi rendezvényekhez a „Kommunikáció egy jobb világért” expo-téma keretében.

Az Ökumenikus Tanács elnökeként megdöbbenéssel fogadtam a hírt, hogy a kormány javasolni kívánja az országgyűlésnek a világkiállítás költségvetési-takarékossági okok miatti lemondását.

Az Expo nagyságát és célkitűzéseit az előkészületek szerint lehetőségünk van befolyásolni, hiszen az Expo nem kívülről ránk erőltetett rendezvény, sem nem sorscsapás, amit mindenképpen el kell fogadnunk. Hiszen hazánk kezében vannak az előkészületek, és az eddigi tervezési eredmények azzal biztatnak, hogy fővárosunk, valamint országunk számos városa és községe, területi egységei számára az Expo infrastrukturális, idegenforgalmi és gazdasági fejlődést jelentene, amit nem pótolnának a millicentenáriumi rendezvények.

Az ellentétes következményekre eljutó különböző szakértői jelentések és hazánk nemzetközi presztízisének megőrzése miatt tanácsosnak tűnik, ha a parlament a különböző álláspontokat alaposan megvizsgálva tárgyalná meg a kormány javaslatát, és gyors politikai döntés helyett megalapozott érdemi határozatot hozna, lehetőség szerint állást foglalva egy kisebb méretű világkiállítás megrendezése mellett.

Dr. Harmati Béla
evangélikus püspök
a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa elnöke

Emlékezzünk

1956. október 23-ára

Vakond-ország

voltunk héja-ország
vadászó vadonja
:sortüzek dördültek
sivító jajunkra

voltunk patkány-ország
Júdás arcú pokla
:Golgotává nőtt itt
mindenkik parcella

voltunk vakond-ország
börtön-alagútja
:színeket álmodtunk
megfakult zászlókra

s lettünk Hóreb-hegynek
izzó csipkebokra
:megfeszített remény
kötábla-cellája

Oláh András

Miért nincsenek dogmáink?

Az unitárius kereszténység egyik jellegzetes vonása, hogy önmagát nem tartja dogmakereszténységnek. Közéletből vizsgálva ez azt jelenti, hogy unitárius szemlélet szerint a hit tartalmi kifejezését nem *tantételek* köré csoportosítva lehet megadni. Megújuló vallási tudatunk szempontjából érdemes újból átgondolni, hogy mit jelent számunkra a dogmáktól való tartózkodás, és ez mennyiben segíti a hiteles keresztény életet.

Mi is a dogma, és hogyan keletkezik? Lássuk ehhez a vallásfenomenológia egyik sokszor idézett példáját Mózes első könyvéből. Az I. Móz. 28:11–22-ben olvasható jól ismert történetben Jákób álmod lát, Isten angyalait látja, amint a föld és az ég között létrán közlekednek, és égi szöveget hall, amelyben Isten neki ígéri azt a helyet, ahol van. Felébredve megilletődötten állapítja meg, hogy szent ez a hely, oltárt épít, és fogadalmat tesz, hogy jövedelmének egytized részét az Úrnak adja. A történet jól példázza a vallási jelenséget. A kiindulópont az Isten-élmény (álomlátás). Ezt követi az élmény szavakba öntése (verbalizálás, megfogalmazás), majd a kultusz létrehozása (fogadalmatétel). A mi szempontunkból most az élmény szavakba öntése, megfogalmazása a legfontosabb mozzanat. Ősi emberi tulajdonság, hogy a bennünket körülvevő tárgyasítható valóságot, eseményeket, élményeket, a tapasztalást nem csak átélni, de megfogalmazni is akarjuk. Ennek eszköze a nyelv. A nyelv az ember nagy lehetősége. Segít eligazodni a bizonytalan külvilágban, rendezni és rendszerezni a dolgokat, barátságosabbá, lakhatóbbá és átalakíthatóbbá teszi a világot.

A Biblia csodálatos szépséggel beszél erről: „És formált vala az Úr Isten a földből mindenféle mezei vadat és mindenféle égi madarat, és elvivé az emberhez, hogy lássa, minek nevezze azokat; mert amely nevet adott az ember az élő állatoknak, az annak a neve.” (I. Móz. 2:19.) Az ember megnevezi a dolgokat, és ezzel uralkodik rajtuk. Milyen nagyszerű ajándék: az ember mindent megnevezhet a világban. Minden teremtett dolog az ember hatalmában van. Rajta múlik, hogyan él velük, hű sáfára-e az „ékes rendnek”, vagy öngyilkos módon széttöri-e a harmóniát. Az ember tehát mindent megnevezhet, egyet azonban nem. Nem nevezheti meg Istent. Amikor Mózes az égő csipkebokor látomásában Istentől megbízást kap népe vezetésére, korának logikája alapján kérdezi: „Íme, én elmegyek az Izrael fiaihoz, és ezt mondom néktek: A ti atyáitok Istene küldött engem tihozzátok; ha azt mondják nékem: Mi a neve?, mit mondjak nekik?” (II. Móz. 3:13).

A kérdés Mózes szempontjából érthető. Az egyiptomi kultúrában Izrael fiai olyan istenekkel találkoztak, akik megnevezhetők. A név ismerete a többistenhívő vallásokban rendkívül fontos. Aki tudja az istenség nevét, az képes megidézni, befolyásolni az istenséget, fel tudja használni annak hatalmát a saját céljaira, más istenségek erejét képes megtörni. Erre a névre lesz kíváncsi Izrael, ennek tudása jelenti számára a bizonyosságot. Az Úr válasza döbbenetesen, megrendítően, a kor vallásából meg nem érthetően, le nem vezethetően más. Így olvassuk: „És monda Isten Mózesnek: VAGYOK, AKI VAGYOK. És monda: Így szólj az Izrael fiaihoz: A VAGYOK küldött engem tihozzátok” (II. Móz. 3:14).

Az ószövetségi szöveg pontos nyelvi elemzése azt mutatja, hogy valójában ezt a kijelentést jövő időben kell ér-

teni: „Leszek, aki leszek”, ami azt jelenti, hogy az Úr szuverén úr, nem befolyásolható, nem manipulálható. Valójában a Vele való közösségben fog feltárulkozni, megmutatkozni igazi valója. A Vele való szövetségben lehet megérteni, megtapasztalni, ki is Ő, és ezzel együtt arra is rájönni, hogy ki is az ember.

Kicsoda Isten, és miben áll az Ő lényege? A Biblia tanúsága szerint ez nem a mi szavainkon múlik. A dogmatikus gondolkodás éppen itt vét. A megfogalmazott istenélményt isteni kijelentéssé, végeredményben Istenné értékel fel. Emberi szavakat állít Istenről úgy, mintha ezek *lényegileg* tartoznának Istenhez. Ezzel erősen lecsökken, végül megszűnik az istenélmény szerepe, és helyébe a verbalizálás lép. A *megmerevített, istenivé felértékelte verbalizálást* nevezzük *dogmának*. Ebben a gondolkodásmódban a hit tartalmilag értékelődik át. Míg eredeti értelmében a hit az az aktus, amelyben istenélményünk van, és így az Isten és az ember közötti személyes kapcsolat átélését jelenti, addig a *dogmaszerű gondolkodásban a mások által megfogalmazott tantételek elfogadása jelenti a hitet*. Az első esetben a hit belső látás, a hívő ember önmagára találásának, teljességének, Istenhez tartozásának a megélése, a második esetben a hit külső dolog, aminek elfogadása belépőjegy a hívők közösségébe. A bibliai hit az első, a görög-római gondolkodás terméke a második.

Mi, unitáriusok a bibliai hithez *ragaszkodunk*, és úgy véljük, *az élő hitet nem helyettesítheti egy tantétel elfogadása*. Természetesen nem gondoljuk, hogy istenélményeink szavakba foglalása hiábavaló. Nem mondunk le hitünk tudatos reflexiójáról, a szabatos, tudományos igényű teológiáról. Csupán *nem tartjuk fontosnak a változó emberi szavakat isteni eredetűeknek nyilvánítani*. Megértéssel tekintünk azokra a keresztény testvéreinkre, akik szükségét érzik a hittételeknek. *Az unitárius kereszténység sosem állította, hogy a legjellemzőbb keresztény dogmák hamis állítások, téveszmék*. Végiggondolva ezek fejlődéstörténetét, jól megérthető emberi erőfeszítéseket vélhetünk felfedezni mögöttük. De éppen ez az, ami miatt relativizáljuk ezek jelentőségét: *emberi eredetűek*. Mi ugyanúgy kereszténynek tartjuk Háromság-hívő testvéreinket, mint – remélhetően – ők is minket, mert kereszténységünk lényegét a Krisztuskövetésben látjuk. A názáreti Jézus nem hirdetett tantételeket, nem tartott bonyolult gondolatmenetű teológiai előadásokat lényegről és személyről, physis-ről és hypostasis-ról. Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus mindig kitért az őt ostromló farizeusok teológiai részleteket firtató, többnyire rosszindulatú provokációi elől, és kietartóan a lényegre, a Mennyei Atya irgalmas, megbocsátó szeretetének örömhírére mutatott rá.

Miért nincsenek dogmáink? Azért tehát, mert nem tartjuk elengedhetetleneknek azokat az üdvösséghez, mert *a Jézustól kapott felszabadító üzenet többet ér számunkra minden csillogó logikájú, de merev és megbénító gondolatrendszernél*.

Ha lennének dogmáink, könnyen elhíthetnénk magunkkal, hogy az igazság birtokosai vagyunk. Ehelyett egész emberségünket igyekszünk kinyitni Isten előtt, mert a mi Mesterünkre figyelünk: „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot, mert ők megelégtetnek” (Mt. 5:6).

Dr. Somogyi László

IFJÚSÁGI SEREGSZEMLE

(IV. Unitárius Ifjúsági Konferencia Küküllődombón 1994. július 28–31.)

A rendszerváltoztató temesvári forradalom óta ez volt a negyedik unitárius ifjúsági találkozó, amelybe a beregi unitárius fiatalok is bekapcsolódhattak. Apró szálakon eddig is volt kapcsolatunk erdélyiekkel, de csak családiak, vagy igen régiak voltak, mint a 80-as évekből való Kolozsvári Baráti Kör, amiről csak a legendákból tudunk. Tehát ez volt az első, igazi kapcsolatfelvételünk erdélyi unitárius fiatalokkal.

A beregieket négyen képviseltük, de nyolc fős delegációval érkezünk Vásárosnamélyból a Kelet-magyarországi Szabadelvű Protestáns Kör szervezésében.

Dombóra menet útba ejtettük Mészkört, ahol megtekintettük Balázs Ferenc templomát, és elzarándokoltunk a sírjához is. A sírnál Nyitrai Levente lelkészünk mondott imát, s kiemelte: „Balázs Ferenc a keresztye alatt összeroskadott, és sokan vitték tovább. Most ránk hárul e feladat, de Isten segédelmével a világ tetejére is fel tudjuk vinni.” Majd megkoszorúztuk szellemi elődünk sírját, és mezei virágot, illetve alabástromkövet hoztunk a temetőből emlékre.

Dombón a templomkertben vertünk sátrat, ahol több száz erdélyi fiatal is táborozott (kb. 350-en voltunk). A küldöttségünk felnőtt tagjai a helybéli gyülekezeti tagok vendégszeretettel élvezhettek.

A konferencia jelszava: bizalom – barátság – boldogság volt. Ebben a gondolatkörben zajlott a konferencia és az előadások a zsúfolásig megtelt templom régi falai közt délelőttönként. Felémelő érzés volt közösen énekelni az ősi zsoltárokat és unitárius énekeket. Számomra megkapó volt Szabó Gyula erdélyi író előadása „Kik a boldogok?” címmel. Ebéd előtt még a helybeli iskola termeiben vitacsoportok alakultak, ahol a reggeli előadásokat beszélték meg.

A legélénkebb vitát Kovács István sepsiszentkirályi lelkész előadása váltotta ki: „Barátod vagyok, légy a barátom”. Talán ő tudott a legközvetlenebbül a fiatalok nyelvén és hullámhosszán szólni.

Világosan szétválasztotta a barátság és a haverság fogalmát. Szépen összegzett: az igazi barátság a szeretet tartóoszlopa. Majd a fiatalok és felnőttek közötti feszültségről szólt. Az erőteljesebb fiatal nem érti a kompromisszumokban vergődő felnőttet. A megoldás a megszólító, felemelő jézusi szeretetben van. Jézus nem a bűnt szerette a bűnösben, hanem a lehetőséget, az emberi méltóság lehetőségét. Az Istenben feloldódó ember tudja igazán szeretni embertársait, megérteni a világot.

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet célja is csak az lehet, hogy érezze a szolgálat örömét. Nem „agymosni” akar a mi nyitott, szabadelvű hitünk. Lelki teret építünk ezen a konferencián is, amelyben a közösségünk lélegzik – ez a mi lelki otthonunk – fejezte be lendületes vitaindító előadását Kovács István lelkész úr.

Nagy élmény volt a záró táborúzó, ahol hajnalig énekelünk ízes, magyar dalokat és nótákat. Sikerült barátságot kötnünk az udvarhelyi fiatalokkal. Külön örömünkre szolgált, hogy a pesti unitárius fiatalok két küldöttével, Bencze Margittal és Tóth Bencével is közelebbi ismeretségbe kerültünk. Július 31-én vasárnap délelőtt titkos szavazással megtörtént az új vezetőségválasztás. A jelenlévő protestáns körünk vezetősége megerősítette kapcsolatát a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet új vezetőségével: Krizbai Béla titkárral és Kelemen Levente elnökkel. Külön örültünk annak, hogy megismerkedtünk Kriza János ötödéves teológus vezetőségi taggal is.

A záróünnepségen körünk vezetősége nevében Felhős Szabolcs titkárunk és Török Levente vezetőségi tagunk jókívánságai kíséretében ajándékokat adott át az új vezetőségnek; egy Balázs Ferenc-émléklapot, egy Dávid Ferenc-üvegplakettet, a körünk rézlemezes emblémájával ellátott emléklapot, valamint beregi hímezésű könyvjelzőket, emléktárgyakat. Külön érdekességnek szántuk a Krizbai Bélának ajándékozott kis fényképgyűjtemény-leporellót a protestáns körünk életéből.

Mindnyájan vásároltunk a nyakba akaszthatós dombói kerámia emlékéremből, amelyről (hazatérésünk után) emléklevelezőlapot nyomtattunk az unitárius ifjúsági találkozó tiszteletére. Ezekre a levelezőlapokra köszöntük meg atyáinkfiainak a szíves vendéglátást, és új barátainknak a bizalmat, s barátságot.

Befejezésül édesapám, Felhős Szabolcs titkárunk köszöntő szavaival búcsúzom:

„A másik fontos dolog, amire Jézus hívja fel a figyelmünket: az Istennek országa tibennetek vagy! A barátság és testvériség szálaival építenünk, erősítenünk kell egymást lélekben és szeretetben, ezért vagyunk most is itt. Merítsünk erőt szellemi és lelki elődeinktől, példaképeinktől; Dávid Ferenc, Orbán Balázs, Brassai Sámuel, Balázs Ferenc példája álljon előttünk (hogy csak a legnagyobbakat említsem). »Föl kell fedeznünk a világ lelkét. Újjá kell születnünk valamennyiünknek!« Adja Isten, hogy Balázs Ferenc intelmét megfogadva gyarapodjunk szellemiekben és lelkiekben, s újjászülve térjünk haza!”

Felhős Dávid Ferenc

A beregi delegáció a tordai őtemplomnál
Dombóra tartva.

Korunk unitarizmusának kérdései

Teológiai konferenciát rendez a fenti címmel a Magyarországi Unitárius Egyház és Teológiai Intézete, valamint a Romániai Unitárius Egyház 1994. október 14–16 között. A tavaly októberben először megtartott eszme- és gondolatcsere folytatása az idei, ezúttal – Unitárius istenhitről – témakörben. A konferencián előadások hangzanak el a vallás- és erkölcsstan kérdéseiről, amelyet korreferátumok egészítenek ki, majd lehetőség lesz az elhangzottak megvitatására is.

Szombaton 15-én a konferenciát egyházzenei hangverseny zárja.

Vasárnap 16-án, de. 11 órakor az ünnepi záró istentiszteleten dr. Szabó Árpád kolozsvári rektor szolgál, és az egyházi zászló ünnepélyes felavatására kerül sor.

A konferencia nyílt, szeretettel hívjuk és várjuk híveinket és az érdeklődőket. Helye: Budapest, V. ker. Nagy Ignác u. 2–4.

FIGYELEM!

Örömmel jelentem be, hogy 1995 július 15-20 között megrendezzük az I. Magyarországi Unitárius Ifjúsági Találkozót. Terveink között szerepelnek idegen nyelvű foglalkozások (angol, német, francia dalok tanulása), versenyek, játékok rendezése. Az estekre táncbálat szervezünk. Lenne fataragó, bőrös foglalkozás, pantomim, gitár tanulás. Lesz táborfűz és minden, ami egy nyári táborhoz kell. Természetesen Erdélyből is szeretnénk meghívni fiatalokat. Szeretnénk olyan tábor rendezni, ahol a tizen- és huszonevesek egyaránt megtalálják az őket érdeklő programokat. Szeretnénk felmérni a résztvevők számát, hogy meg tudjuk szervezni az étkezést, szállást, tábori költséget. Ezért feltétlenül küldjétek vissza az előzetes jelentkezési lapot. Ha figyelemmel szeretnétek kísérni, hogy miket szervezünk, netán tudsz segíteni, ne habozz, hívd fel vagy írd!

Címem: Tóth Bence
Fraknó u. 46.
Budapest, 1115

Helyreigazítás

A Dávid Ferenc Egylet 1994. július 10-én tisztújító közgyűlést tartott az elhalálozott elnök és a lemondott főtitkári tisztség betöltése céljából.

A többi tisztségre nem kellett más választani, így maradt a névsorban dr. Kádár Ildikó, akít előzőleg nem kérdeztem meg. Ő ezt – jogosan – kifogásolja, mert a titkári tisztséget a továbbiakban nem vállalja. A legközelebbi közgyűlés feladata lesz helyette más titkárt választani.

Dr. Jakab Jenő

Felhívás

A Magyar Pen Klub Szabédi László, a neves unitárius költő emlékére irodalmi estet rendez **október 13-án este 6-kor a Nagy Ignác utcai templomban**. A műsorban erdélyi színészek és a szabédi unitáriusok szerepelnek. Szeretettel várunk mindenkit.

Esketések

Polgári házasságkötés után templomunkban megjelentek és egyházi áldásban részesültek:

szeptember 3-án
Pércsi Levente és Kis Éva,

szeptember 10-én
Alf Martienssen és Pál Enikő.

Isten áldása legyen az ifjú párok életén.

Szász János „Az Erdélyen kívüli unitarizmus története” c. sorozata technikai okok miatt kimaradt és a következő számban jelenik meg.

HALOTTAINK

Sütő-Nagy László író és örökös egyházi tanácsos születésének 100. évfordulója alkalmából emlékstentiszteletet tartottak a Nagy I. utcai templomban. *Orbókné Szent-Iványi Ilona* lelkész nő emlékezett meg a hű egyházfiról és neves irodalmárról, akinek nevéhez fűződött az „Erdélyi Szemle” c. lap alapítása is. Az istentiszteleten jelen volt négy gyermeke, unokái és dédunokái is. Egyházunk szeretettel őrzi emlékét!

*

Dr. Csiki Gáborné sz. Rácz Erzsébet dr. Csiki Gábor főtanácsi tagunk hitvese 81 éves korában elhunyt. A római katolikus egyház szertartásai szerint helyezték örök nyugalomra augusztus 19-én az Új-köztemetőben. Ószinte szívvel osztozunk a család gyászában, Isten vigasztalását kérve.

*

Beke Tibor, dr. Beke Ildikó budapesti gondnokunk édesapja 81. évében hosszú szenvedés után elhunyt. A református egyház szertartásai szerint helyezték örök nyugalomra szeptember 2-án a Farkasréti temetőben. Gondokasszonyunk és családja mély gyászában ószinte szívvel osztozunk, Isten vigasztalását kérve rájuk.

*

Jakab József 89 éves
Keszler Andor 72 éves
András Mihály 72 éves
Sántha László 55 éves

Isten adjon csendes pihenést eltávozott testvéreinknek az anyaföld ölében, lelküknek örök üdvösséget, a hátramaradott gyászolóknak pedig vigasztalást.

Lapzárta után érkezett a megdöbbentő, szomorú hír. Kolozsvarótt 1994. október 2-án 85. életében elhunyt dr. KOVÁCS LAJOS, a Romániai Unitárius Egyház püspöke. Megrendülten osztozunk a családdal, az erdélyi egyházzal és a világ unitáriusainak gyászában.

Unitárius műsorok

Október 28. péntek
13.30, Kossuth rádió
„Egy az Isten” c.
unitárius félóra

Október 30. vasárnap
16.05, MTV 1
„Örömhír”

Felhívás

Kedves Olvasóink!

Örömmel tájékoztatjuk Önöket, hogy lapunk 1995 januárjától havonta 12 oldalas lesz. Ezáltal színesebbé, gazdagabbá válhatunk, valamint lehetőség nyílik egyházi profilunknak megfelelő apróhirdetések megjelentetésére is.

Az oldalszám megnövelése sajnos együtt jár a példányszámonkénti ár emelkedésével is, miután a nyomdai előállítás eddig sem fedezte a költségeket.

Az előfizetéseket ezentúl is egyházi központunkhoz „Unitárius Élet” jelígre kell eljuttatni, vagy a lelkészi hivatalokban előfizetni. 1995 januártól tehát a 12 oldalas Unitárius Élet havonta 50,- Ft, félévre 300,- Ft, egy évre 600,- Ft. Novemberi illetve decemberi számunkban csekket juttatunk el olvasóinkhoz.

Külföldi adományozóink szokásos évi támogatásukat készpénzben, vagy csekk esetén Money Order ill. Cashier's Check formájában (ne magáncsekkben) szintén „Unitárius Élet” megjelöléssel juttassák el hozzánk. Sajnos a postaköltség külföldre, különösen a tengerentúlra nagyon megnövekedett. Kérjük, hogy külföldi előfizetőink adományaiknál vegyék ezt figyelembe.

Köszönjük olvasóink megértését és támogatását.

Apróhirdetés

Régi külföldi bélyeggyűjteményt, levélborítókat és századeleji képeslapokat vennék azonnali fizetéssel. Albert, Budapest, 1213 Erkély u. 5. Tel.: 276-4667

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős kiadó:
Bencze Márton egyházi elnök

Főszerkesztő:
Bencze Franciska

Szerkesztőbizottság:
Gálffy Gábor, Kászoni József,
Muszka Ibolya, Nyitrai Levente

Szerkesztőségi titkár:
Sándor Gy. Mátyás

SZERKESZTŐSÉG CÍME:
V., Nagy Ignác utca 2-4. Budapest, 1055.
Telefon/fax: 111-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.
Előfizethető:
egyházi központunkban, a lelkészi irodákban,
vagy egyházi csekkben, Unitárius Élet jelíggel.
Évi előfizetési díj: 360,- Ft.
Egyes szám ára 30,- Ft.
Megjelenik havonta.
Kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza.

Index: 25 842

Készült a **Cerberus Kft.** gondozásában
(Budapest V., Kálmán Imre u. 23.
Tel.: 132-3511)

Felelős vezető: Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1272